

Visszhang

A sztalinista rendszer áldozata?

Nem haragszom sem Nagy Sándorra, sem pedig Péter Lászlóra. Sőt Péter Lászlónak jó néhány dologért hálás vagyok. De mivel vallom a régi igazságot: „Amicus Plato, amicus Aristoteles, sed magis amica veritas — Barátom Plátó, barátom Arisztotelész, de az igazság még inkább barátom”, ezért nem osztom a Délmagyarország május 2-ai, szerdai számában megjelent, Nagy Sándort búcsúztató írásában a következő megállapítást: „Különleges módon ugyan, de ő is a sztalinista rendszer áldozata.”

Ha igen, akkor a sztalinista rendszer minden funkcionáriusa egyúttal áldozata is rendszerének. Hiszen válhatott volna belőle értékes, alkotó, az emberiség ügyét előrevivó egyéniség, ha... Ha nem vállalt volna szerepet például a KGB-ben vagy a pártapparátusban és így nem kellett volna ártatlan embereket megkínózni vagy kivégeznie, illetve káderozni. Dehát kellett vállalnia? Kötelezte rá valaki? Hányan voltak, akik nem vállalták? S ha nem is voltak hősök vagy ellenállók,

de legalább nem voltak aktív bűnrészesek sem.

Nagy Sándor, mint afféle fróember, hihetetlen naivitással és teljes jó szándékkal sztalinista volt. A budapesti Gyűjtőben 1964-ben mint rabszolgái szánalommal vegyes csodálkozással és teljes értetlenséggel hallgattuk, amikor mintegy megszállottként kifejtette világmegváltó terveit. Bizony eszménye akkor is a sztálini Párt volt (és nem a reformista Kádár-féle!). Lelkesedéssel védte ennek tanítását és próbálta igazolni

intézkedéseit. Mi pedig — nem tehetvén mást — megállapítottuk, hogy „ilyen is van”.

Ha Nagy Sándor áldozat volt, akkor legfeljebb önmaga áldozata volt. Azáltal lett áldozat, hogy rossz lóra tett. De erről ő maga is tehetett. Persze más történelmi szituációban, más körülmények között biztosan másképpen alakult volna élete és karrierje. Dehát itt is és ekkor is érvényes a közmondás: „Mindenkinek a maga szerencséjének kovácsa.”

Katona Nándor

Beszélgetés Póda Jenő képviselővel

„Az MDF nemzeti liberális szárnyához tartozom”

Az MDF megyei listáján került a Parlamentbe Póda Jenő (30 éves) programtervező matematikus. Neve a Körgát Klub tagjaként vált ismertté, elsősorban az újszegedi volt KISZ-tábor botrányos eladása kapcsán. Klubbéli társai ma az SZDSZ és a Fidesz tagjai; sokak számára tán meglepő, hogy ő egy másik pártot választott.

— Előbb voltam a Demokrata Fórum tagja, mint a Körgát Klubé — kezdi a beszélgetést. — A Körgát Klub kicsit később alakult meg, és elsősorban helyi ügyekkel foglalkozott. Ez a kettő nem zárja ki egymást. Az igaz, hogy a Klub valamivel liberálisabb, szabadabb szemléletű társaság volt, mint az MDF általában, de benne nagyon jól együtt lehetett működni különböző gondolkodású embereknek is. A hangulat lehetővé tette a toleráns, megértő, de kemény vitákkal együtt járó munkát, és a gyakorlati tevékenységben ez nem jelentett problémát. Amíg a Körgát Klub az itteni ellenzéki kerekasztal munkáját koordinálta, addig egyébként is hétényolc különböző véleményt kellett összehámozni. Én az MDF-nek úgynevezett „nemzeti liberális” szárnyához tartozom, amely áramlat egyébként éppen Szegeden elég erős. Ezt a kis csoportot a gazdaságpolitika kidolgozatlansága és — véleményünk szerint — rossz irányba indítása hívta életre. A gazdasági értelemben vett harmadik úttal mi végképp nem tudunk egyetérteni, már akkor is a minél szabadabb piacgazdaságot szorgalmaztuk. Ha az új irányzatot, melyet szociális piacgazdaságnak neveznek, sikerül megvalósítani, akkor nem lesz semmi probléma. A meglepetést az okozta, hogy ez volt az első hasonló gondolkodású emberekből álló csoport, amely a Fórumon belül megszerveződött és elkülönült, de nem területi alapon.

— Működtek régebben a megyei képviselőcsoportok. Lesznek ilyenek most is?

— A régi értelemben vett képviselőcsoport valószínűleg nem lesz. A megyei tanácsban van egy iroda, amely ennek a csoportnak a munkáját volt hivatott segíteni. Ennek a funkciója is megváltozik: információ központként fog működni, szorosan együttműködve a Statisztikai Hivatallal. Többpárti egyeztetésnek megyei szinten nincs értelme.

— Lapozgattam a most megjelent Parlamenti Almanachot, és még inkább megerősödött bennem az, amit eddig is tudtam: az ország szakértő parlamentet választott. Szinte minden képviselő diplomás, rengeteg az orvos, sok a kifejezetten tudós ember. Milyen sajátos feladata lesz egy matematikusnak?

— A végzettségem valóban ez, de kezdetől fogva gyakorlati munkát végeztem. A 3 S Számítástechnikáit. Kiszövetekben dolgozom, s éppen ezért a saját bőrömön érzem az utóbbi hat év történetét, s vállalkozásidegen környezetet. Ezt szeretném megváltoztatni, és elsősorban az egyéni és a kisvállalkozásokkal akarok foglalkozni.

— A választások idejére felfüggesztette a működését, de most majd folytatjuk a közös

munkát. Azóta már többször találkoztunk, a helyhatósági választások előtt sok feladatunk lesz. Jelöltek akarunk indítani, érdemben szeretnénk befolyásolni, hogy milyen lesz az új önkormányzat Szegeden.

— Területi listáról kerültél a Parlamentbe. Jelent ez kapcsolatot a megyével a képviselői munkában is?

— A lista pártlista volt. A listás képviselő választópolgárokat közvetlenül nem képvisel, fogadóórát sem tart, mint az, aki egy választókeretből jutott be. Itt pártpolitikusokról van szó, ezt meg kell szokni, ez egy új fogalom, új stílus. Egy listás képviselő közelebb áll a pártjához, mint a megyéjéhez.

— Működtek régebben a megyei képviselőcsoportok. Lesznek ilyenek most is?

— A régi értelemben vett képviselőcsoport valószínűleg nem lesz. A megyei tanácsban van egy iroda, amely ennek a csoportnak a munkáját volt hivatott segíteni. Ennek a funkciója is megváltozik: információ központként fog működni, szorosan együttműködve a Statisztikai Hivatallal. Többpárti egyeztetésnek megyei szinten nincs értelme.

— Lapozgattam a most megjelent Parlamenti Almanachot, és még inkább megerősödött bennem az, amit eddig is tudtam: az ország szakértő parlamentet választott. Szinte minden képviselő diplomás, rengeteg az orvos, sok a kifejezetten tudós ember. Milyen sajátos feladata lesz egy matematikusnak?

— A végzettségem valóban ez, de kezdetől fogva gyakorlati munkát végeztem. A 3 S Számítástechnikáit. Kiszövetekben dolgozom, s éppen ezért a saját bőrömön érzem az utóbbi hat év történetét, s vállalkozásidegen környezetet. Ezt szeretném megváltoztatni, és elsősorban az egyéni és a kisvállalkozásokkal akarok foglalkozni.

— A választások idejére felfüggesztette a működését, de most majd folytatjuk a közös

(márok)

— Az interjú még az új Parlament első ülése előtt készült, Szegeden.

Új márkakötvény

A Magyar Nemzeti Bank újabb márkakötvényt bocsátott ki az NSZK pénzpiacán. Frankfurtban, 200 millió NSZK márka értékben — erről tájékoztatta Hárshegyi Frigyes, az MNB ügyvezető igazgatója az MTI munkatársát. A 200 millió márkakötvény névértéken dobták piacra, 9,75 százalékos fix kamattal. A kötvény futamideje 6

év. A pénzügyi akciót az NSZK-ban a Deutsche Genossenschaftsbank (DG bank) szervezte, 17 bank részvételével. A kötvényről szóló végleges szerződést május 25-én írják alá.

Mint azt Sándor Béla, az MNB főosztályvezető-helyettese elmondta: az újabb kibocsátás nagy sikernek tekinthető az NSZK pénzpiacán.

OLVASÓSZOLGÁLAT

LEVÉLCÍMÜNK: PF. 153.

TELEFONUNK: 12-847

Merre van a szegénykonyha? — Esszük a mérget —
Kutyaszőr-szőnyeg — A buszon nincs rendszerváltás

TERMÓHOMOK. Ami mégszem igazán termő, legalábbis ez derül ki Komocsin Antal Béketelepről küldött soraiból. „Mihályteleki Új Élet Tsz-tól az újsághirdetés alapján vásároltam TERMÓ homokot. Ezt azért kívánom kiemelni, mert, idézem: *Jó minőségű építési és termőhomokot* hirdetnek. Rokantnyugdíjas lévén, 6 fuvar termőhomokot rendeltem, ezt még úgy éreztem bírom anyagiakkal. Amit kaptam, az 3 termő, és 3 olyan fuvar, ami az általuk hirdetett homok egyikének sem felel meg. Kértem az illetékeket, hogy szíveskedjen megnézni, mit szállítottak le. Természetesen ígérte, de nem jött. Valószínű nem lett volna magyarázat rá, mármint a minőségre. Kéréssem az a T. Szerkesztőséghez, közöljék le néhány sorom, hátha akadna olyan személy, aki mégis megnézné, mire képesek, mit szállítanak fizetés után a T. vevőnek. Ebben a kiszolgáltatott helyzetben egy hetet várok, nem rakom szét a homokkupacokat, majd csak később. Akkor is csak azért, hogy messzebb ellássak. Meglássam, merre van a szegénykonyha. S kívánok nekik annyi egészséget és annyi nyugdíjat, mint nekem van...”

Megértjük elkeseredett levélírókat és mi is szeretnénk megtudni: kimentek-e megnézni végre a kifogásolt szállítmányt?

KEDVES FELNÖTTEK! Így kezdődik az a levél, amit egy hat éves kislánytól, Király Andrástól kaptunk, aki miután még nem ért a betűvetéshez, édesanyjának mondta tollba, mi nem tetszik neki az öt körülvevő világban. „Mindig a dögmaros mellett kell elmenni az óvodába és visszafelé. Nagyon büdös, mert mindenféle koszt meg szemetet beleengednek.

Nem szabad műtrágyázni a földieperet, meg az ennyivalókat, mert az emberek a mérget eszik meg a növényekkel együtt.

Nem szabad napolajozni a SZUE-ban és a Balatonban, mert beszívja a víz az olajat, elrontja a halak szervezetét és megdöglenek.

Ki kell tiltani a Trabantokat, Wartburgokat, Barkasokat, kismotorokat és az öreg Zsigulikat, amik örült büdösek és hangosak. Egyik szomszéd bácsi régen a barátom volt, de éjjel-nappal folyatta a vizet, spriccelte a gyerekeket. Mondtam neki, hogy ne paza-

rolja a vizet, mert akkor nem tudunk mosogatni, fürödni, mosakodni és tiszta vizet inni és nem lesz szép, gyönyörű szökőkút. Gorombán azt mondta, hogy nem tőled függ, mit csinálunk és mit akarunk.

Egyszer voltam Szócén és ott volt sok korhadt fa. Minden fa elpusztul, mert az autók kipufogója nagyon büdös. A rendes, jó fákat nem szabad kivágni.

Nem szabad a védett állatokat puskával lelőni és lenyilazni és a védett virágokat letaposni és lenyírni nyírfőgéppel.

A Föld napján mindenki autóval ment... Vigyázzanak a felnőttek a természetre, mert ha mi gyerekek felnövünk, semmi sem marad nekünk...”

KUTYAÜGY. Nagyon sokan írták alá azt a levelet, amelyet egy aggódó, segítséget váró lakóközösség juttatott el szerkesztőségünkbe. „Egy hónap óta a Gyík utca 24. „A” lépcsőházban főbérőlk nélküli lakás albérletként van kiadva. Az ott tartózkodó személyek két vagy három kutyát is tartanak. Ezt megengedhetetlennek tartjuk, mivel 10–12 gyerek, köztük több kiskorú is lakik itt, akik félnek a kutyától. Ezen túlmenően egészségileg még inkább féltjük a gyerekeket, mivel azóta terítve lett kutyaszőrrel a lépcsőház... Nemcsak a fertőzéstől félünk: a kutyaszőr sok esetben okoz allergiás megbetegedést. Szeretnénk megelőzni a bajt, nem pedig utólag keseregni. A tiszta, frissen meszelt falat is két esetben javították újra, kutyamancs-, vényom miatt. A ház nyugalma felborult, mióta a kutyák naponta többször is a lépcsőházban rohanganak. A lakásból kihallatszó hangos kutyaugatás már csak ráadás. Több lakógyűlésen szóvá tettük és kértünk a játszótéri kutyaugyben intézkedést is. Eddig sajnos eredmény nélkül. Játszóterünkön naponta — különböző időpontokban — 40–50 kutya szaladgál poráz nélkül és végzi a dolgát. Sok esetben előfordul, hogy a gyerekeket megfélemlítik, meg is ijeszti. Nem utolsósorban szóvá tesszük az így elszennyezett, kutyaurülék-kes játszótérrel, homokozóval, ahová lassan már félve visszük le a gyerekeket. Nagyon sok a kicsi gyerek, van aki még totyog, elesik, összepiszkítja magát és a ruháját is. Aggódunk a tisztaságért, a gyerekek egészségéért, amíg komoly fer-

tőzési hullám bajt nem hoz ránk.”

Tudjuk, hogy panaszukkal a Tabán lakásépítő és Fenntartó Szövetkezetet is megkeresték, továbbá a város gondnokság segítségét is kérték; reméljük, e többszörös S.O.S.-nek lesz foganata.

AUTÓBUSZON. Olvasóink minden sora e járművel kapcsolatos. Fazekas Károlyné (Szeged, Szamos u. 15/A.) levélét egyaránt ajánljuk a Volán Vállalat és az utazóközönség figyelmébe. „Mennék reggel munkába, az út kb. 10 perc Tarjánból a Tolbuhin sugárútig, ahol leszállnék, de el kell indulni fél órával előbb, hogy biztosan beérjek. A 6.30-kor induló 11-es járat már bent áll a megállóban, az ajtó kinyitva, a gépkocsivezető a forgalmi irodában tartózkodik. Felszállunk mi utasok, várjuk az indulási időt. A rádió, mely a kocsiban szól, jelzi, hogy 6.30 híreket mondanak, de mi még sajnos nem indulunk. Végre 6.35-kor kilép a forgalmi irodából a gépkocsivezető, és pár perc múlva indulunk. Mondanom sem kell, hiszen mindenki utazott már, végig az úton piros a lámpa, várunk kell. A Tolbuhin sugárútján végre a leszállás után igyekezni kell, mert még 5 perces út áll előttem, hogy a munkahelyemre beérjek. A reggeli stresszem már megvan mára, bár igaz, hogy az első járat 4.30-kor indul.

A Tarján téri víztoronynál lakom. Sajnos 20 éve „élvezem” az innen induló és ide érkező autóbuszok kipufogógázait, reggeli ébresztőt. A téli hideg, nyári, őszi esők, szél elől elbujni sehová sem lehet. A gépkocsivezetőknek véletlenül sem jut eszükbe, hogy kinyisák a busz ajtaját, igaz, hogy ők vagy a buszban, vagy a forgalmi irodában tartózkodnak. Mi várunk az autóbuszok előtt, esőben, szélben, hidegben.

Utazunk a buszon, összezárva, sokan. Felszáll a Marx térenél a megállóban egy fiatal anyuka, két gyerekkel. Az anyuka is, a két gyerek is köhögnek. Zsebkezdő? Az anyuka figyelmesebb, ő a kezét a szája elé teszi, majd ezzel a kezével megkapaszkodik a leszállást segítő korlátba. Látom a leszállásnál, hogy egy kis-mama fogja meg utána ugyanott a korlátot, hogy le tudjon szállni.

Utazunk a buszon, a Marx téri megállóban felszáll egy utas. Nem kerül beljebb, megáll az ajtóban. A következő megállóban többen is szeretnék leszállni, ő nem, de az ajtóba áll, ezzel akadályozva a többi utas leszállását. Ha szólni mersz neki, ő van megsértődve, és úgy visszaválaszol, hogy elmegy a kedved mindentől.

És kérem, teljesen mindegy, melyik párt van hatalmon.”

Nyílik a bodza és az akác. S oly jó megtorpanni a napfürdette bodzapalota alatt, csodálni hosszan, emelülni erős illatának hullámaiban. Jó napot tanár úr! — köszönt a selyemfűből a halór... s záporoznak szavai: *Olvasta e a múlt heti kiskócsag riportot az újságban? Hát tényleg „háború” van a halászok és a madarászok közt? Hát igaz amit írtak? Hevertünk a fűben, szótlanul sokáig... gondolataim a kiskócsagtelep pusztulásán járt, meg a riporton. Apró tévedések: hogy a kócsag fején darutoll aligha van, hogy Móra nem írt a kormoránról, hogy az itteni teleppusztulás a hazai állomány 10%-a volt... a lényeg más: van-e tényleg „háború” a természetvédelem és a gazdálkodás közt? Mert szerintem: igaz van a madarászoknak — védeni kell a kiskócsag létét! S igaz van a halászoknak is — fizetést kell osztani a halászcsaládoknak, mert a kenyeret*

Béke veled, kiskócsag...

boltban adják! S igaz van a riportereknek is! Tettek, a védekezés tárgyiszertü tényeire szükség van. S az is igaz, a tetteket meg kell előzni a tudásnak és a véleményformálásnak, a közvélemény és a közvélemény fölszólító erejének. S ebben mindenkinek része lehet, hiszen az elfordulás, az elhallgatás is vélemény. *Senki sem mondhatja jó lélekkel: ez nem rám tartozik, tehetetlen vagyok.*

A természetvédelem napjainkban az emberi közösségek kulturális mércéje. Viszont alig van történelme, ennek folytán alig van hagyománya, lévén új, eddig nem lezáró érték kategória. Ezért kimunkálása tapintat és bizalom segítségével lehetséges... s csak közösen... háború nélkül. A döntőbírótság sem megoldás... a tüskék helyei véreznek, s gennyeshedhetnek. A

pénzbeli kártérítés sem... mert mi az értéke a fehértói naplemente lilás egén szárnyaló kiskócsagnak, a tücsökmadár énekének, a délibábának, a békaszerénádnak? Lehet-e mindez árcédulával ellátni, forintosítani? Lehet... megértjük... de nem hiszem, hogy ez a lehetséges, s utolsó megoldás!

A fehértavi rezervátum fél évszázada alatt számtalan probléma volt a természetvédelem és a gazdálkodás között. *Érdekeik alkalmanként ütköztek... de a halász is, a madarász is végletlenül szereti a madarat... a tájat.*

S a problémák újra és újra föltámadnak, s ilyenkor kopog az írógép, folyik a levélváltás, a kiskócsag folyamatba tétel. A szomorú végeredmény: vagy 25 üres kócsagfészkek, üres tojáshéjjakkal...

Tudja tanár úr! *„jobban oda kéne figyelni mindkét félnek, s időben, gyorsan cselekedni! mert a madár oktondi, oda fészkel ahol a legtöbb a táplálék, mög azt hiszi a nyugalom... Ű nem olvassa a lehalásztási tervét...”*

Igaz van az öreg halásznak, a passzív természetvédelmet aktív módszerekkel lehet háziasítani... ha időben tudják a madarászok; a tavat a kritikus időben lehalásztják. Ha időben közelbelünk, fészkelés kezdetén riasztható a kiskócsag, s máshol fészkel. A Sasérben, vagy más nyugodt nádasban... ha... ha. Ha van kölcsönös információ, ha a madarászok tudják a halászlási ütemtervet, ha aktív madárvédelemről tudnak a halászok... ha kölcsönös a bizalom és nincs „háború” ha béke van... béke veled, kiskócsag...

Szeged—Fehértó, akácnyílás idején.
Csizmazia György